

Soy-kökə bağlılığın nişanəsi

Şanlı Zəfərimiz Qızılbaş irsinin müasir davamçılarını da bir araya gətirdi

Ağa Sərvər Raza Qazılbaş

Altı əsrlik tarixə malik Qızılbaş irsinin davamçılarını bir araya gətirən yenə də vətənləri Azərbaycan oldu. Bu gün əşarlar, rumlular, təkəllilər, qacarlar, zülqədörlər, bayatlar, qaramanlılar, baharlılar və daha başqa türkdilli tayfalarından olan dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan qızılbaşlar bu irsin qorunub saxlanması istiqamətində çalışırlar.

Tarixin izi ilə yürüdükcə yeni-yeni qürurlü səhifələr yaranır. Elə Azərbaycan tarixinin Qızılbaşlar səhifəsinin yaşadılması da bu baxımdan təqdirəlayiqdir.

Hələ də Azərbaycanın tarix yazdığı dövrdə soydaşlarımızın qalib Vətənə fəxrli, qürurlu gəlişi sözlərlə ifadə oluna bilməyəcək hissələr bərabərdir.

Azərbaycan Diasporuna Dəstək Fondunun və "Qızılbaş" Qlobal İrsi Şurası Təşkilatının birgə dəstəyi ilə onlar "Azərbaycanda Qızılbaş İrsi: tarixin izi ilə" mövzusunda beynəlxalq konfransda iştirak etməyə məqsədilə Bakıya üz tutdular. Məqsəddən asılı olmayaraq, tarixə qayıdış, qızılbaşlığı qorumaq istiqamətində atılan bu addım hər şeydən öncə soy-kökə bağlılığın nişanəsidir.

Konfransda iştirak edən Qızılbaş irsinin hər bir davamçısı Azərbaycanın bu günü üçün hədsiz qürur, fərh hissi keçirir. Həm Qızılbaş nəslinin nümayəndələri olmaqla fəxr edir, həm də 44 günlük Vətən müharibəsində qazanılan şanlı qələbədən qürurlu dönə-dönə bəhs edirlər. Konfrans çərçivəsində işğaldan azad olunmuş Şuşaya səfərləri də onlara tarixi anlar yaşadı. Qonaqlar yolboyu erməni barbarlarının 30 illik işğal dövründə Qarabağda törətdikləri vandalizm aktlarının, dağıntıların və postmüharibə dövründə aparılan genişmiqyaslı bərpə-quruculuq işlərinin şahidi olublar.

Onlar "Güllələnmiş heykəllər" meydanını, Xurşidbanu Natəvanın evini, "Xan qızı bulağı"nı, Yuxarı Gövhər ağa məscidini, Molla Pənah Vaqifin məqbərəsini, Gəncə qapısını, Şuşa qalasını və Cıdır düzünü ziyarət ediblər.

Zəngin Qızılbaş irsinin tarixi

Həmişə: Qızılbaşlar XV əsrin sonlarından başlayaraq Cənubi Azərbaycan, Anadoluda, Qafqazda Səfəvilər sülaləsinin qurulmasına töhfə verən, əsasən türkmən (azərbaycanlı) təmayüllü qruplar olublar.

Qızılbaşlığın mənası haqqında müxtəlif fikirlər mövcuddur. Bir rəvayətə görə, Məhəmməd Peyğəmbər başında döyüşündə yaranan, axan qan onun şahında qızıl halə yaradır. Bundan sonra isə Həzrəti Əli başında qırmızı sarğı ilə müharibələrdə iştirak edir. Qızılbaş adı da buradan yaranır.

Zülfiqar Əli Qazılbaş

Alman alimi Brokelmana görə isə atasının ölümündən sonra Şeyx Heydər öz tərqiyyəsinə yeni bir şəkli verib, bu da öz ifadəsini yeni baş örtüyündə tapıb. Bu qırmızı başlıq 12 imama işarə edən və 12 dilimli Heydər baş örtüyü idi.

Mənbələrin verdiyi məlumata görə, XV əsrin ikinci yarısında yaranmış olan Qızılbaşlıq bütün islam dünyasını, o cümlədən türk dünyasını bürümüş sufilinin əsasında formalaşır. Sufilik inkişaf etdikcə Qızılbaşlıq da, digər təriqətlər kimi ondan bəhrələnir, daha da zənginləşir. Qızılbaşlığın qurucuları türklər olmuş, türk dilində danışmışlar. Bu dil o zaman Azərbaycan, İran, İraq və Şərqi Anadoluda yaşayan türkdilli tayfaların əski türkcəsi, indiki Azərbaycan türkcəsinə daha yaxın türk dili olub.

Qızılbaşlar öz dövlətini qurur. Daha sonra Səfəvilər sülaləsinin hakimiyyətinə son qoyulsa da, qızılbaşlar öz dövlətçiliyini itir-sələr də, qızılbaşlıq tarixdən silinmir.

Bu gün qızılbaşlıq Türkiyədə, Pakistanda, Əfqanıstanda, Bolqarıstanda, cənubda yerləşən tarixi Azərbaycan torpaqlarında və digər ölkələrdə mövcudluğunu davam etdirir.

Ağa Sərvər Raza Qazılbaş:
"Bizim köklərimiz 6 əsr öncə burada olub"

"Qızılbaş" Qlobal İrsi Şurası Təşkilatının İdarə Heyətinin üzvü, pakistanlı qızılbaş nümayəndəsi Ağa Sərvər Raza Qazılbaş uzun illər dövlət xadimi kimi çalışıb, indi isə təqaüdə çıxıb. İlk dəfədir Azərbaycana gəlib və əcdadlarının yurdunda özünü xoşbəxt hiss etdiyini deyir: "Konfransda iştirak üçün Bakıya gəlmişəm. Düşünürəm ki, tədbir çox əmək sərf edilib, möhtəşəm konfrans idi. Bütün təşkilatçılara - diaspor rəhbərlərinə, digər əməkdaşlara, həmçinin başda Babək Hüseynli olmaqla "Qızılbaş" Qlobal İrsi Şurası Təşkilatına təşəkkürümü bildirirəm. Dünyanın müxtəlif yerlərindən olan qızılbaşların bir araya gətirilməsi sözlə ifadə edilməyəcək qədər möhtəşəm duyğular yaradır".

Ailə üzvləri ilə Vətənə gəldiyini deyən Ağa Sərvər ata yurdunda olmaqdan qürur hissi keçirdiyini vurğulayır: "Bizim köklərimiz 6 əsr öncə burada olub. Əslində, bizim Azərbaycanı niyə tərki etməyimizlə bağlı bariz səbəb yoxdur" deyən qızılbaş davamçısı bu soy-kökə bağlılığın, qardaşlığın, sevginin hər zaman qalacağına ümid etdiyini bildirib.

O, Pakistanda yaşayan Qızılbaş irsinin digər nümayəndələrinin də Azərbaycana gələrək, vətəndə bu birliyi hiss etmələrini

Sami Mirzə Qazılbaş

arzulayır. Bu qardaşlıq və birliyin mütəmadi səfərlərin təşkili ilə daha da möhkəmlənəcəyini ümid edir.

Soydaşımız konfrans çərçivəsində Şuşaya səfərlərini böyük sevinc hissi ilə xatırlayır. Eyni zamanda Azərbaycan və Ermənistan arasında qısa zamanda sülhün əldə olunmasına ümid etdiyini bildirərək, Qarabağa qayıdışlara əmin-amanlıq şəraitində yaşamaqlarını arzulayır: "Sülh müqaviləsi ilə Azərbaycan daha da inkişaf edəcək və qarşdakı bütün maneələr aradan qalxacaq. Pakistan üçün Azərbaycan, eynilə Azərbaycan üçün də Pakistan yaxın, dost ölkədir. Pakistan daim Azərbaycanın yanındadır".

"Azərbaycanda Qızılbaş İrsi: tarixin izi ilə" mövzusunda keçirilmiş tədbirin qızılbaşlara dair ilk beynəlxalq konfrans olduğunu qeyd edən Ağa Sərvər növbəti konfransların Qızılbaşların yaşadığı Pakistanda, Türkiyədə və digər ölkələrdə keçirilməsini arzulayır: "Biz Pakistanda Azərbaycandan gələn Qızılbaş irsinin davam etdiririk. Qızılbaş irsi çox zəngindir. Bizim qızılbaşlar döyüşçülər, cəngavərlər, mübarizlərdir. Hazırda Pakistanda Qızılbaş irsinə məxsus olanların bir çoxu yüksək rütbəli şəxslərdir. Düşünürəm ki, onlar digər qızılbaşlara öz irsini yaşatmasında dəstək verəcəklər", - deyər o bildirib.

Zülfiqar Əli Qazılbaş: "Ana Vətəndə olmaqdan qürur duyuram"

Qızılbaş irsinin digər davamçısı, pakistanlı, amma həyatının əsas hissəsini ABŞ-də yaşayan Zülfiqar Əli Qazılbaş da Vətəndə olmaqdan qürur duyur.

Hazırda Pakistanda təhsil nazirinin müşaviri vəzifəsində çalışan Zülfiqar Əli hər zaman dövlətin, cəmiyyətin rifahı üçün çalışdığını qeyd edir və bildirir ki, Amerikada öyrəndiyi yenilikləri Pakistanda tətbiq etməyə başlayıb: "Bu gün Azərbaycanda olmaqdan çox məmnunam. Düşünürəm ki, hazırda öz ana vətənimdəyəm. Bir qızılbaş olaraq təkə diaspora xidmət etmək üçün deyil, həm də ölkə rifahının gücləndirilməsinə töhfə vermək istəyirəm. Eyni zamanda diaspor strukturunun yaradılmasında, inkişafında, xüsusilə təhsil və sənayeləşmədə yer alaraq, hər zaman təhsil sahəsinə töhfə verməyə hazırım. Qızılbaş irsi ilə bağlı bu konfransın keçirilməsi də tarixi önəm daşıyır".

Zülfiqar Əli Qazılbaşın bir arzusu da var. O, həmçinin Azərbaycan və Pakistan dövlətləri arasında körpü rolunu oynamaq, elm və təhsil sahəsində əməkdaşlığı genişləndirmək istəyir. Soydaşımız deyir ki, Azərbaycan səfəri. Soydaşımız deyir ki, buradakı inkişafın canlı şahidi olub.

Azərbaycanın Qarabağ qələbəsi barədə fəxrli danışan Qızılbaş davamçısı deyir ki, Şuşaya səfər ona xüsusi, qürurverici hisslər yaşadıb.

Sami Mirzə Qazılbaş: "Azərbaycana necə töhfə verəcəyimiz barədə düşünürük"

Hazırda Sinqapurda yaşayan, "Google"-un texnologiya üzrə icraçı direktoru, qızılbaşların daha bir davamçısı Sami Mirzə Qızılbaşdır. O, Sinqapurda texnologiya üzrə startaplara dəstək verir və investisiyalar yatırır. "Qızılbaş" Qlobal İrsi Şurası Təşkilatının İdarə Heyətinin üzvü olmaqdan məmnunluq keçirən Sami Mirzə deyir ki, Bakı konfransını həm onun, həm də digər üzvlər üçün çox önəmlidir: "Birincisi, bu, təşkilatın sədri Babək Hüseynlinin müxtəlif yerlərdə yaşayan, bir-biri ilə heç bir əlaqəsi olmayan qızılbaşları bir araya gətirməsində göstərdiyi təşəbbüsdür. Müxtəlif ölkələrdə yaşadığımız üçün qızılbaşlar olaraq bir-birimizlə əlaqə qura bilməmişik. Daha sonra müxtəlif sahələrdə olan şəxslərin bir araya gətirilərək bir-biri ilə təcrübələrini bölüşməsi də vacib amillərdəndir. Digər ölkələrdə yaşayan həmvətənlərimizin müxtəlif sahələrdə uğur qazanması çox qürurvericidir. Hazırda hər birimiz ana vətənimizə gələrək, daha möhkəm əlaqələr yaradaraq və birlikdə çalışaraq Azərbaycana necə töhfə verəcəyimiz barədə düşünürük".

Qızılbaş nümayəndəsi bunun üçün çox fürsətlər olduğunu və onların növbəti yüksək səviyyəli görüşlərinin baş tutacağını da vurğulayır. "Qızılbaş" Qlobal İrsi Şurası Təşkilatı olaraq müxtəlif ölkələrdə yaşayan qızılbaşların bir araya gəlməsində, əlaqələrinin inkişafında öz töhfəsini verməyə hazır olduqlarını bildirir.

Şuşaya səfəri barədə soruşduqda isə mü sahibimiz əvvəlcə şuşa da, həmin an gözləri bu hissələrin unudulmazlığından, möhtəşəmliyindən bizi dərhal xəbərdar edir.

O, sözü belə davam edir: "Şuşaya gəlmək mənə çox həyəcanlı, qürurverici hisslər yaşadı. Oradakı yenidənqurmanı görmək çox möhtəşəm idi. Təkcə təbiətinin gözəlliyi deyil, oranın qızılbaşlara, Azərbaycana dair zəngin tarixi, mədəniyyətinin izləri önəmlidir. Yenidən Şuşaya və digər rayonlara səfər etməyi böyük həyəcanla, səbirsizliklə gözləyirəm. Səfərlər çərçivəsində həmin ərazilərdə müəyyən sahələrin inkişafına necə dəstək olacağımızı görə və müəyyənləşdirə bilirik".

Onların hər birinin Azərbaycana qürurlu "Ana Vətən" deməsi tarixlərini, əcdadlarını unutmadıqlarını, soy-köklərinə bağlılıqlarını bir daha təsdiq edir. Bəli, bu gün harada yaşamalarından asılı olmayaraq, müstəqil, suveren Azərbaycan onların hər birinin vətənidir. 44 günlük İkinci Qarabağ savaşında Şanlı Zəfər, ölkəmizin beynəlxalq aləmdəki nüfuzu dünyanın hər bir yerində yaşayan soydaşlarımıza daha fərhlə, vətənləri haqqında qürurla, alnıcaq danışmağa şans yaradıb.

Azərbaycan tarixinin ən şanlı dövrünü yaşayır - tarixini, mədəniyyətini, ənənələrini, soy-kökünə bağlılığı unutmadan. Milli kimliyini qoruyanların, kökündən, mədəniyyətindən güc alanların tarixdə öz yerini, izi mütəlak qalır. Kökünü dananların, onu unudanların sonu bəllidir. Tarixin heç bir səhifəsində onlara yer yoxdur.

Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

